

8 Exemple d'unitat de programació

1. Títol i justificació de la unitat o projecte

Els personatges dels contes¹

A partir de l'objectiu de tota l'escola, d'elaborar contes per a la biblioteca, als nens i nenes de segon curs de cycle inicial els ha tocat treballar els personatges. Han de veure quins tipus de personatges intervenen en els contes, demanant informació fora de l'escola, han de fer una tria i una descripció de cadascun per grups, escrivint amb l'ordinador, acompanyada d'un dibuix i posar-la, finalment, com a fitxa mural d'informació, a la biblioteca del centre.

2. Durada i distribució temporal i al llarg del cycle

- Segon curs del cycle inicial.
- Quatre sessions (1 hora i mitja per sessió) durant el primer trimestre.

3. Competències bàsiques, àrea principal i altres àrees o àmbits que es treballen

Àrees	Competències pròpies de l'àrea	Aportacions de les àrees a les competències bàsiques
Llengua catalana i literatura (àrea principal)	· Competència comunicativa lingüística i audiovisual	· Tractament de la informació i competència digital · Competència d'aprendre a aprendre
Educació artística	· Competència artística i cultural	· Competència d'autonomia i iniciativa personal · Competència social i ciutadana

Competència comunicativa lingüística i audiovisual

La **competència oral**, en les dimensions de la interacció, de l'escolta, de la producció, i de la mediació, es treballarà a partir de: les converses amb el grup classe, les discussions del grup de treball, la lectura de textos, les respostes a les preguntes i les qüestions de la mestra i les que es fan entre els components del grup.

La **competència escrita** es potenciarà en totes les seves dimensions, receptives (lectura) i productives (escriptura), de comunicació i creació, amb activitats abans, durant i després de l'escriptura, amb l'ús i funcionalitat de la producció final: la descripció d'un personatge de contes per tal d'informar els nens i nenes de les altres classes quan vagin a consultar sobre el tema a la biblioteca del centre.

L'alumnat, en produir textos descriptius, treballant en grup, tindrà en compte les característiques que són pròpies d'aquest tipus de text, es guiarà per les imatges del personatge que ha de descriure, aplicarà les normes ortogràfiques i farà una presentació adequada a les fitxes murals que s'han de posar a la biblioteca.

¹ Pràctica adaptada del CEIP Cinta Curto de Tortosa

En la **competència literària**, s'intentarà millorar l'hàbit lector i el plaer de llegir contes populars. Comparar cultures d'abans i d'ara, versions cinematogràfiques dels contes, etc., i l'estimulació de la imaginació i la creativitat.

Competència artística i cultural

Les possibilitats d'expressió i de comunicació que dóna la imatge com a suport de les descripcions textuais dels personatges dels contes farà que els dibuixos realitzats siguin importants alhora de reforçar aquests textos i fer també que l'alumnat del centre no iniciats en la lectura i l'escriptura puguin anar entenent amb més facilitat el missatge que es desprèn de les fitxes.

Tractament de la informació i la competència digital

Internet proporciona un ventall d'informació molt ampli, es poden cercar personatges de contes d'arreu del món, des de l'escola i també des de casa, tasca en la qual poden participar les famílies.

El fet de redactar les descripcions escrites a l'ordinador, per mitjà del processador de textos, fa que sigui més fàcil corregir, millorar i reescriure el text; que els diversos membres del grup puguin escriure dins del mateix text, un tros cadascú i que es pugui crear un text col·lectiu amb més facilitat.

Així mateix, tant el format de presentació final, per al mural, amb la mida i la tipologia de lletra adequada, com el disseny de la fitxa donarà una funcionalitat més actual.

Competència d'aprendre a aprendre

L'alumnat treballarà de forma conjunta, en equip, per elaborar un text. Hauran de pensar i exposar sobre què volen escriure.

A l'hora de valorar els treballs dels altres, de decidir com i què posar en el text interactuaran en grup, col·laborant en el desenvolupament d'aquesta competència, ja que hauran de regular i orientar la l'activitat amb progressiva autonomia.

Competència d'autonomia i iniciativa personal

L'alumnat s'haurà de fer responsable de portar la informació de casa, del funcionament del treball en grup, de treballar amb creativitat a l'hora de descriure i també de dibuixar el personatge. Hauran de revisar el seu treball, afrontar la crítica dels companys i companyes i elegir amb criteri propi; en resum, dur a terme el seu projecte.

Competència social i ciutadana

Els nens i les nenes treballaran conjuntament en equip i amb el grup classe, amb respecte i entesa entre tots, i adonant-se de la varietat d'informacions de les diferents cultures.

4. Objectius d'aprenentatge

Els objectius d'aprenentatge d'aquesta unitat de programació són:

- Participar en converses de grup, pensar, expressar-se i comunicar-se oralment a l'hora d'exposar les seves idees.
- Mostrar interès per les aportacions dels altres i respectar-los el torn de paraula.
- Buscar i seleccionar informació sobre els personatges dels contes.

- Demanar suport (família/mestres/bibliotecaris).
- Produir descripcions de personatges per escrit, de forma individual i en grup.
- Fer servir el dibuix com a expressió i suport a la descripció dels personatges.
- Emprar estratègies de revisar i corregir els textos per millorar-los i anar esdevenint més bons escriptors.
- Gaudir de la lectura dels contes.
- Participar en el treball cooperatiu amb el grup per argumentar i consensuar.
- Avaluar la tasca de cadascú i la dels altres, en l'expressió escrita i en la plàstica.
- Utilitzar els instruments TIC adequats (cercadors, processador de text, editor gràfic).

5. Continguts

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

Dimensió comunicativa

Parlar i conversar

- Participació activa en interaccions amb el grup o mestre, en qualsevol situació comunicativa de l'aula, tant les referides a gestió, organització, discussió dels problemes que sorgeixen en el dia a dia i, en l'explicació de vivències personals, com les derivades de situacions d'ensenyament i d'aprenentatge, amb respecte per les normes que regeixen la interacció oral (torns de paraula, to de veu, ritme).
- Interès per expressar-se oralment amb bona entonació i pronunciació.

Escoltar i comprendre

- Comprensió de textos orals de diferents tipus, formats i mitjans, per obtenir informació i per aprendre.
- Interès i respecte per les intervencions dels altres.

Llegir i comprendre

- Ús d'estratègies lectores adequades en la lectura individual silenciosa o en veu alta en presència del mestre o de la mestra.
- Interès pels textos escrits i audiovisuals com a font d'informació i d'aprenentatge i com a mitjà de comunicació.
- Interès i curiositat per mirar o llegir contes o llibres de coneixements, però també per llegir un rètol, un títol d'un llibre, una notícia d'Internet o qualsevol altre text.
- Participació en activitats de lectura col·lectiva.

Escriure

- Composició de textos escrits, que poden tenir el suport d'imatges o esquemes, basats en experiències personals i produccions en l'àmbit creatiu de la descripció de personatges.
- Ús de programari informàtic per escriure textos curts, amb un tractament de textos i un programa d'edició gràfica.
- Aplicació d'un procés reflexiu en l'escriptura de textos: pensar, escriure i revisar.
- Interès per la bona presentació dels textos escrits i per aplicar-hi els coneixements ortogràfics treballats a classe.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Observació de les diferències entre llengua oral i escrita, a partir del seu ús en situacions comunicatives reals o simulades.
- Coneixement i ús de l'ortografia de base, que comporta: separar bé les paraules, no alterar l'ordre dels mots en una frase, fer correspondre una grafia a cada so (no se'n deixa, no n'hi posa de més, no altera l'ordre), fer correspondre un so a una de les grafies possibles que fan aquell so ("gersei" seria acceptable).
- Escriptura de paraules d'ús habitual a classe, en els aprenentatges i en els seus textos, per a aquest treball: hi ha/hi havia, vaig/va/vam, "acabament en -ava",
- Introducció a normes ortogràfiques més senzilles, en aquest cas, gu/qu, rr/ny/ll, bl/br/mp/mb; i de més ús; i als signes de puntuació més bàsics (punt final, coma, interrogant, admiració).
- Introducció a la terminologia gramatical: nom, verb, oració, masculí, femení, article, singular, plural.
- Valoració del progrés del dia a dia en escriptura. Opinió ajustada de les seves capacitats, sense infravalorar-se ni sobrevalorar-se.

Dimensió literària

- Comprensió, a partir d'audicions i comentaris posteriors conjunts, de literatura de tradició oral de tot tipus (rondalles, contes, cançons, dites).
- Lectura en veu alta, tot fent atenció a la pronunciació, al to de veu, a l'entonació perquè tots ho entenguin, i adequant l'entonació i el ritme a cada tipus de text.
- Escriptura de textos narratius, descripcions de personatges de contes, basant-se en models observats i analitzats, aprofitant les emocions que provoquen les imatges i altres missatges audiovisuals.
- Coneixement de la biblioteca de centre per adquirir autonomia per a la utilització dels seus recursos.

Dimensió plurilingüe i intercultural

Llengua catalana i literatura, llengua castellana i literatura i primera llengua estrangera

- Recerca, percepció i anàlisi de la realitat multilingüe i pluricultural de les famílies i l'entorn de l'alumnat a partir dels personatges dels contes, identificant semblances i diferències.

EDUCACIÓ ARTÍSTICA

Explorar i percebre

Visual i plàstica

- Observació i valoració d'imatges fixes i seriadades de contextos propers (historietes, còmics, il·lustracions, fotografies, contes, Internet) que provinquin del camp de les arts i la cultura visual.
- Apreciació dels objectes i imatges produïts per un mateix o per altres i valoració del progressiu coneixement que promouen.
- Elaboració de produccions plàstiques i missatges audiovisuals a partir de la percepció sensorial, la imaginació, les experiències, la realitat, les idees i les emocions, tot preveient els recursos necessaris i les possibilitats dels materials i avançant amb confiança i satisfacció en els diferents processos de producció.

6. Criteris d'avaluació

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

- Participar de forma adequada en les situacions comunicatives que es desenvoluparan en el grup, respectant les normes d'interacció oral i mostrar interès i respecte quan parlen els altres.
- Escriure descripcions de personatges, a partir de models i de creació pròpia, escrits tant a mà com amb eines informàtiques.
- Pensar i escriure la idea, rellegir el text per revisar-lo; completar-lo i millorar-lo.
- Mostrar coneixement de l'ortografia de base a l'hora d'escriure paraules d'ús habitual a classe, en els aprenentatges i en els seus textos (hi ha/hi havia, vaig/va/vam, “acabament en -ava”); aplicar les normes ortogràfiques treballades en els continguts (gu/qu, rr/ny/ll, bl/br/mp/mb) i les altres més usuals; i aplicar també els signes de puntuació més bàsics (punt final, coma, interrogant, admiració).
- Interès per aplicar els coneixements apresos en la lectura i en l'escriptura, i per la bona presentació dels treballs.

EDUCACIÓ ARTÍSTICA

- Expressar de forma senzilla, i compartir amb els companys i les companyes, les característiques del dibuix dels personatges.
- Mostrar respecte en el treball dels altres a l'hora d'escollir i valorar els projectes artístics.

7. Metodologia (estratègies, situacions i activitats d'aprenentatge i d'avaluació)

Organització - tipologia de les activitats

Com a estratègia organitzativa per atendre la diversitat i amb l'objectiu de potenciar l'assoliment de les competències bàsiques per part de tot l'alumnat, la meitat del temps curricular assignat a l'àrea de llengua catalana es treballa amb el grup sencer i amb dues mestres a l'aula (l'una és la tutora del grup i l'altra l'especialista d'educació especial).

Es treballa en la integració dels continguts de dues àrees del currículum: l'àrea de llengua com a principal i la d'educació artística –com a suport– en l'apartat d'observació de imatges i en la producció del dibuix.

Hi ha activitats preparades per al grup classe, d'altres per treballar en petits grups, de forma cooperativa, d'altres per al treball individual i d'altres per treballar-les en col·laboració amb les famílies. S'incentiva l'autonomia de l'alumnat.

La producció final ha de tenir la forma de cartell-mural per a la biblioteca del centre a fi que d'altres classes se'n puguin servir.

Materials

- Contes.
- Ordinadors connectats a Internet, processadors de text i programes d'edició gràfica.
- Fitxes de treball annexes.

Desenvolupament de les activitats d'ensenyament i d'aprenentatge i d'avaluació

- La descripció de personatges, a partir de contes, es farà en grups de quatre alumnes.
- Durant les activitats d'aprenentatge s'ha de fer el seguiment dels treballs de l'alumnat, a partir dels criteris d'avaluació elegits, i proposar les modificacions i les correccions adequades, raonades, a fi de millorar els aprenentatges.

(Vegeu el desenvolupament de la pràctica a l'Annex)

8. Reflexió sobre la pràctica

Una vegada feta la pràctica, cal que l'equip docent, en faci una valoració per tal de veure si s'han aconseguit els objectius, i modificar el que s'escaigui per aconseguir la millora dels resultats.